

oponentów jakichkolwiek zmian. Należy jednak stanowczo podkreślić, że koncepcja odpowiedzialności za ochronę nie stanowi zamachu na niezależność państwową. Wręcz przeciwnie, jak utrzymywał Sekretarz Generalny Kofi Annan, stanowi raczej wsparcie i wzmocnienie autonomii państwa. Pomimo wielopłaszczyznowych powiązań wspólnoty międzynarodowej i postępującego rozwoju prawa międzynarodowego, zasada suwerenności państwowej nadal pozostaje centralną kategorią stosunków międzynarodowych. Mamy jednak do czynienia z progresywnym procesem zmian, którego odzwierciedleniem jest m.in. R2P. Rola państw nie jest już wyłącznie oparta na całościowości i samowładności (by odwołać się do retoryki Cezarego Berezowskiego), lecz generuje odpowiedzialność. Co więcej, doktryna coraz śmielej zaczyna iść w kierunku upodmiotowienia jednostki, oczywiście wyposażając ją jedynie w pewne elementy zdolności uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych³⁸. Więcej nawet – nie brakuje też głosów próbujących przyznać podmiotowość społeczności międzynarodowej jako całości³⁹.

Nie wiadomo oczywiście, jakie będą dalsze praktyczne losy koncepcji odpowiedzialności za ochronę. Jedno jednak nie ulega wątpliwości – we współczesnej nauce prawa międzynarodowego stała się ona istotnym elementem rozważań o sprawiedliwości międzynarodowej i trudno ją będzie z tego dyskursu wyeliminować⁴⁰.

Paulina Zajadło-Węglarz

CONCEPT OF RESPONSIBILITY FOR THE PROTECTION AS THE MANIFESTATION OF INTERNATIONAL JUSTICE

There is no doubt that in recent years we could observe the phenomena provoking a reflection on a possible process of axiological and normative transformation of the paradigm of international law. Contemporary international law is no longer limited only to the settlement of international conflicts, but has been promoted to the rank of a comprehensive instrument to govern wider international relations. The concepts of human security and international justice have become an important element of law and international relations, thus providing a conceptual framework for international actions. Although the issue is very controversial, the concept of security is now applied both to a state and its population. It becomes clear that the humanitarian and individual goal of international actions

³⁸ A. Peters, *Humanity as A and Ω [Omega] of Sovereignty*, „European Journal of International Law” 2009, t. 20, nr 3, s. 513–544.

³⁹ A.A.C. Trindade, *International Law for Humankind*, Martinus Nijhoff Publishers, Boston-Leiden 2010, s. 275–288, zwłaszcza rozdział XI *Humankind as a Subject of International Law*.

⁴⁰ W najnowszej literaturze przedmiotu por. np. S.R. Ratner, *The Thin Justice of International Law. A Moral Reckoning of the Law of Nations*, Oxford University Press, Oxford 2015.

cannot be perceived only as a side element of undertaken interventions. Popular or not, the global recognition that the protection of human security taking into account the rights and dignity of a person must become the main aim of the activities of international institutions is increasing. Human rights have become a leading part of international law and the respect for human rights is the focal point of responsibility in international relations. The analysis of the contemporary literature on broadly understood international relations, protection of human rights and international security can lead to the conclusion that R2P is one of the most commonly used terms in contemporary international politics.